

Tytuł *Niewidzialne miasta*

W e Ź K S i a Ź k ę
N a W a R S Z T a T

Autor/ka Italo Calvino

Rok powstania 1972

Konwencja i gatunek

Italo Calvino, znany na całym świecie włoski eseista i prozaik, stworzył powieść paraboliczną „Niewidzialne miasta” jako majstersztyk wieloznaczności.

Każda **powieść paraboliczna** zawiera dwa elementy: **przesłanie** oraz **ukryte znaczenie**. Przesłanie „Niewidzialnych miast” jest uderzające, bo na co dzień właśnie przeźrocyste: to, czego dowiadujemy się o świecie, jest całkowicie zależne od przyjętej przez nas perspektywy i naszych doświadczeń. Opowieści o miastach snute przez Marka Polo dla Kubłaja są w swoim kształcie bezwarunkowo zależne od rodzinnego miasta, które jest punktem odniesienia dla opowiadającego podróżnika.

Ukryte znaczenie jest inne dla każdego miasta, bo każde miasto jest tak naprawdę znakiem jakiejś ludzkiej tendencji, tęsknoty, mechanizmu społecznego. Tytułowe miasta kryją egzystencjalne bolączki, lęki i upodobania. Opowiadając o miastach, Marko Polo opowiada o ludziach. W tym sensie „Niewidzialne miasta” są paletą **alegorii**: elementów o ukrytym znaczeniu, znaków-zagadek dla czytelnika.

Motywy

alegoria, symbol, powiastka filozoficzna, wędrówka, miasto

Konteksty

Równie wartościowym w swojej wieloznaczności zbiorem utworów filozoficznych jest tom autorstwa Leszka Kołakowskiego pod tytułem „13 bajek z królestwa Lailonii dla dużych i małych” – warto po niego sięgnąć.

Interpretuj

Spróbuj wyodrębnić etyczny problem współczesności, który uważasz za ważny. Jakie miasto byś opisał/a, aby go naświetlić? A może łatwiej by było, gdyby ten dylemat opisać pod postacią planety? Tak uczynił Antoine de Saint-Exupery. Czy pamiętasz jeszcze powiastkę filozoficzną „Mały Książę”? Dostrzegasz podobieństwa formalne między swoją lekturą ze szkoły podstawowej a twórczością Calvino?

WYKORZYSTAJ W SZKOLE

W e Ź K S i a Ź k ę
N a W a R S Z T a T

Przykładowe lektury, z którymi możesz zestawić ten utwór

- Bolesław Prus, „Lalka” (miasto jako pretekst do ukazania prawd o człowieku)
- Albert Camus, „Dżuma” (modelowa powieść filozoficzna)
- Ignacy Krasicki, satyry

Przykładowy temat

– matura poziom rozszerzony (temat autorski)

Motyw miasta w literaturze. W pracy odwołaj się do:

- „Niewidzialnych miast” Italo Calvino;
- innego utworu literackiego – może to być również utwór poetycki;
- wybranych kontekstów.

Przykładowy temat – matura na poziomie rozszerzonym (temat autorski)

Rozważ, czym jest i jaką rolę odgrywa alegoria w tekście literackim. W pracy odwołaj się do:

- „Niewidzialnych miast” Italo Calvino;
- utworów literackich z dwóch różnych epok;
- wybranego kontekstu.

Przykładowy temat – matura ustna (CKE)

Miasto – przestrzeń przyjazna czy wroga człowiekowi? Omów zagadnienie na podstawie „Lalki” Bolesława Prusa. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

Opracowanie: dr Aleksandra Korczak

